

BESKRIVELSE AF BB KLASSIFIKATION V.2.0 050722

Version 2.0.0

Beskrivelse af byggeblokken Klassifikation

Navn	Klassifikation
Kategori	Arkitekturbyggeblok (FDA-metode)
Modeltype	Kernemodel (FDA-metode)
Status	Færdig
Gyldighed	Byggeblokken Klassifikation blev godkendt på 6. møde i Arkitekturboard 5. september 2018. Erstatte den tidligere version af byggeblokken Klassifikation, der nu er udfaset .
Versionsnummer	2.0.0
Færdighedsgrad	Beskrevet (http://info.rammearkitektur.dk/index.php/Om_Status)
Ejer	Center for Digitalisering og Teknologi, KL
Kontaktperson	Peter Thrane og Torben Mathisen it-arkitekter, Center for Digitalisering og Teknologi, KL

Formål og kort beskrivelse

Formål

Formålet med byggeblokken Klassifikation er, at den skal kunne give en ensartet beskrivelse af forskellige klassifikationssystemer, samt kunne tilføje entydige klassemærker eller journalnøgler til andre byggeblokke som fx Sag, Dokument og Organisation.

Byggeblokken har til formål at beskrive og dokumentere de helt centrale karakteristika ved enhver klassifikation. Herudover kan det generelle formål for alle fælleskommunale byggeblokke læses i afsnittet " Om Byggeblokke" http://info.rammearkitektur.dk/index.php/Om_Byggeblokke.

Et fokusområde er journalisering, som er beskrevet i Referencearkitektur for sags- og dokumentområdet <https://digitaliser.dk/resource/230688> - byggeblokken Klassifikation ag er en central del heraf, men kan også anvendes selvstændigt eller i andre referencearkitekturer.

I byggeblokken Klassifikation defineres de fælles karakteristika for klassifikationer på tværs af fagområder. I byggeblokken defineres derimod ikke egenskaber eller services, som er specifikke for anvendelse på de forskellige fagområder. For anvendelse af Klassifikation på specifikke fagområder skal modellen derfor specialiseres og tilføjes de domænespecifikke attributter, relationer og services, fx godkendelsesrolle krævet af fagområdet.

Beskrivelse

Klassifikationer (eller klassifikationssystemer) dækker over ordnede videnssystemer, som kan anvendes til emnemæssig opmærkning. FORM (den Fællesoffentlige Reference Model) og KL's Emnesystematik (KLE) er eksempler på klassifikationer, der kan beskrives af klassifikationsmodellen.

I praksis vil al slags systematisk klassifikation med en eller flere facetter (forskellige ordningsprincipper) kunne beskrives som en klassifikation, herunder kontoplaner, uddannelseskategorier, kompetencemodeller, sundhedsfaglige klassifikationssystemer osv.

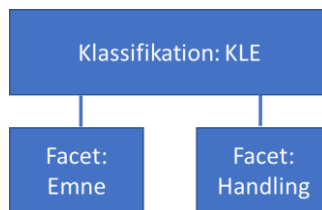
Overholdelse/compliance

Byggeblokken overholder 'Specifikation af Model for Klassifikation', version 2.0, under Fællesoffentlig Digital arkitektur (Digitaliseringsstyrelsen, KL og Danske Regioner). <https://arkitektur.digst.dk/rammearkitektur/sag-og-dokument-standarder>

Liste med begreber som er relevante i forhold til byggeblokken (ikke udtømmende)

Listen er et uddrag af de forretningsnære begreber som kan være relevant i forhold til byggeblokken Klassifikation.

Foretrukken term	Definition	Kommentar	Eksempel
Klassifikation	Klassifikationssystem, eller blot klassifikation, beskriver en ordning af genstande, begreber eller emner som klasser	Ordningen eller strukturen af klasser er beskrevet vha. en systematik (kaldet facet). Der kan være flere facetter i en klassifikation. Man kan referere til en klasse med en entydig ID og dermed relatere til en bestemt systematik.	
Facet	Beskriver en systematik, hvori ordningen af klasser har en eller flere egenskaber til fælles		Eksempelvis har KLE facetterne Emne og Handling, som bruges i kombination til opmærkning af sager i kommunerne. Emne bruges til opmærkning af, hvad opgaven er for kommunen, fx '27.36.04 Personlig og praktisk hjælp'. Handling bruges til opmærkning af, hvad den administrative handling er, fx behandling af klage 'K02 Klage'. De to facetter bruges i kombination til at angive den fulde journalnøgle 27.36.04K02, som fortæller, at sagen er en klagesag om emnet personlig og praktisk hjælp.
Klasse	Klasse beskriver de konkrete klasser, som bruges til klassifikation af objekter (genstande, emner, begreber mm.).	Disse klasser kan være ordnet på forskellig vis. En liste uden niveauer er den simpleste struktur. En hierarkisk liste kan have klasser, der er over- eller underordnet hinanden. Klasser kan endvidere også have sideordnede klasser (henvisninger), også kaldet relaterede klasser. De relaterede klasser skal kunne tilgås fx i forbindelse med opmærkning af sager og dokumenter.	

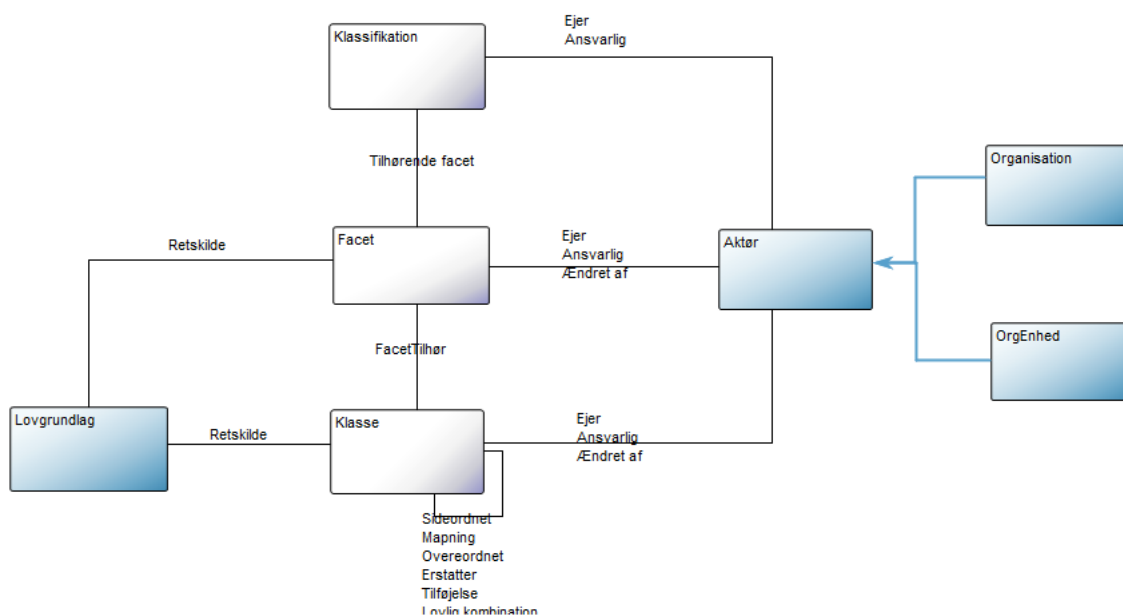
Figur 1 - Eksempel på klassifikation og facetter

Modeller for byggeblok klassifikation

Læsevejledning til modeller for Klassifikation: Formålet med objektmodellen for byggeblokken Klassifikation er at vise hvilke andre byggeblokke Klassifikation har en relation til. Formålet med informationsmodellen for byggeblokken Klassifikation er at vise hvilke oplysninger som er relevante i forhold til at beskrive en Klassifikation. Objekter med farven grå er en del af byggeblokken Klassifikation, og objekter med farven blå repræsenterer andre byggeblokke som hver især har deres egen objekt- og informationsmodel.

Objektmodel

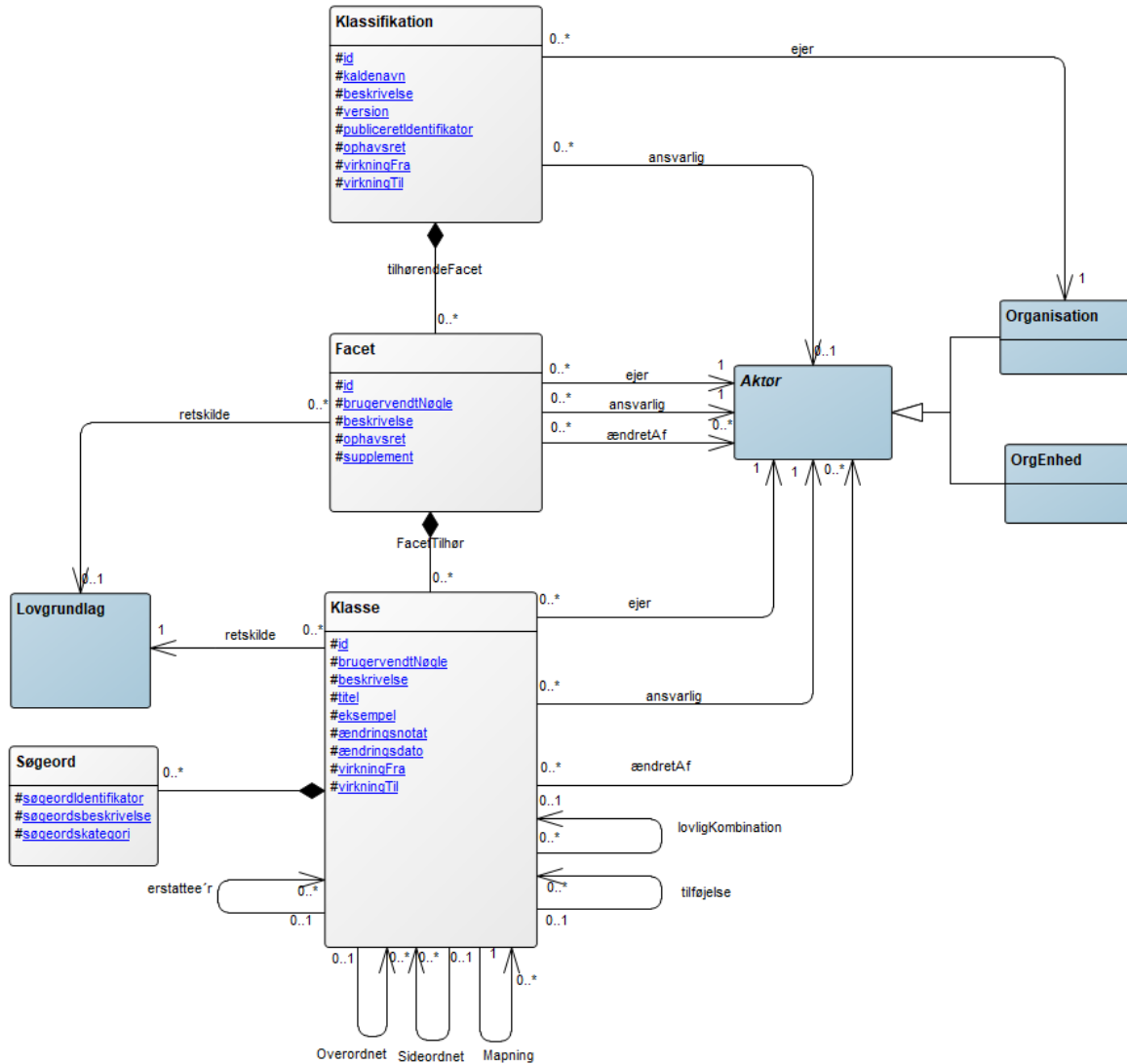
Note til læser - Definitioner og beskrivelser af objektmodellen for klassifikation er i denne afrapportering undladt, men kan læses på: <http://info.rammearkitektur.dk/byggeblokke/Klassifikation/Objektmodel/Klassifikation.htm>

Figur 2 - Objektmodel for byggeblok Klassifikation

Informationsmodel

Note til læser – Forklaring af objekter, attributter og relationer kan læses i beskrivelsen af informationsmodellen på: <http://info.rammearkitektur.dk/byggeblokke/Klassifikation/Informationsmodel/Klassifikation.htm>

Figur 3 - Informationsmodel for byggeblok Klassifikation

Livscyklus/tilstandsmodel:

Klassifikations livscyklus kortlægger rammerne for, hvilken status en klassifikation kan befinde sig i. En aktør kan påvirke og skifte status på en klassifikation. Nedenstående liste er typiske statustilstande en klassifikation kan gennemgå i løbet af dens livscyklus:

- **Planlagt:** I denne status er klassifikationen planlagt, hvilket indebærer, at en eller flere forhold omkring klassifikationssystemet er fastlagt.
- **Gældende:** En klassifikation er gældende, når den er godkendt og tilgængelig
- **Udfases:** Det er besluttet, at klassifikationssystemet skal udfases, og oplysninger herom skal være tilgængelige
- **Ophørt:** Klassifikationen er ophørt og skal ikke benyttes længere

OIO-standarden indeholder ikke noget forslag til livscyklus for klassifikation, og ovenstående skal er udelukkende et forslag. Livscyklus vil afhænge af den forretningsmæssig kontekst, som klassifikationssystemet skal anvendes i. Når klassifikationssystemet anvendes ifm. udveksling af data, er det vigtigt, at der er enighed om livscyklus og tilstande.

Hvilke services udfører byggeblokken

Byggeblokkens services er på logisk niveau og rettet mod de forretningsbehov, som byggeblokken skal understøtte. Der henvises til den generelle beskrivelse omkring en byggebloks services for en uddybende beskrivelse af, hvilke services en byggeblok udfører <http://info.rammearkitektur.dk/index.php/Kategori:Byggeblokke>. De generelle services omfatter opret, ajourfør, fjern/slet/nedlæg, søg, list mv.

Udover de generelle services vil der være services rettet mod de forretningsbehov, som byggeblokken Klassifikation skal understøtte, det skal være muligt at:

- Vedligehold klassifikationsstruktur
- Mapning af klasse til klasse i andet klassifikationssystem
- Oplys hvem der er ejer af klassifikationssystem
- Oplys hvem der er ansvarlig for klassifikationssystem
- Oplys hvem der har ændret klasse/facet
- Oplys lovgrundlag for klasse

Ved anvendelse på specifikke fagområder specialiseres klassifikation og tilføjes fagområdets specifikke attributter og relationer og de services, der herved skal understøttes.

Fagområdet vil også være afgørende for hvilke tilstands- og dataændringer, som byggeblokken skal meddele via beskeder, der kan abonneres på.

Hvordan bruges byggeblokken

Målgruppe

Forretnings- og It-arkitekter i kommuner, KL og KOMBIT; Fagkontorer i KL

Anvendelse og Anbefaling

For generel anvisning for anvendelse af en byggeblok, se link:

<http://info.rammearkitektur.dk/index.php/Kategori:Byggeblokke>

Strategisk ophæng

Opdatering af byggeblokken Klassifikation er en del af programmet 'Sammenhæng og genbrug med rammearkitekturen'. I programmet indgår opdatering af byggeblokkene Sag, Dokument, Organisation og Klassifikation.

Roadmap/Plan vedr. udvikling af byggeblokken

De fire byggeblokke Sag, Dokument, Organisation og Klassifikation forventes færdiggjort i løbet af Q3 2018 til en status 'Beskrevet'.

I fællesoffentlig sammenhæng er der udarbejdet udkast til en anvendelsesprofil til brug for modellering af klassifikationers indhold og struktur. Anvendelsesprofilen er baseret på den internationale standard: SKOS (Simple Knowledge Organization System), som i den forbindelse er blevet oversat til dansk. Det er hensigten, at anvendelsesprofilen på længere sigt potentielt kan afløse den danske Sag og Dokument standard for Klassifikation.

Implementeringer af byggeblok Klassifikation:

- KOMBIT
- **STS-Klassifikation**
Støttesystemet Klassifikation er en central del af Rammearkitekturen, og har til formål at indeholde og udstille klassifikationssystemer, som er væsentlige for it-understøttelse af den kommunale opgavevaretagelse. Overalt i den offentlige forvaltning findes en række systematikker og standardlister, der anvendes til systematisering af det arbejde, der udføres. Kommunerne anvender i dag klassifikationer som eksempelvis KLE (KL's emnesystematik), Indenrigsministeriets kontoplan m.fl. Klassifikationerne er nødvendige som fælles referenceramme og for at sikre, at parterne i et samarbejde taler det samme sprog.
- **LoRA:** Klassifikation-, Organisation-, Sag- og Dokumentservice er implementeret som LoRa-services - en betegnelse for lokale rammearkitekturservices, der udvikles efter den fælleskommunale rammearkitekturs specifikationer, fællesoffentlige standarder og leveres som Open Source. Byggeblokken Klassifikation er implementeret i en klassifikationservice i Hjørring Kommune og Århus Kommune som en del af LoRA-samarbejdet (i Hjørring kommune kaldet VeRa – Vendsyssels RammeArkitektur).

Sammenhæng til andre byggeblokke

Byggeblokken Klassifikation har relationer til andre fælleskommunale byggeblokke, som er centrale i forhold til at beskrive en klassifikation og dets sammenhænge. Beskrivelser af disse "eksterne" byggeblokke er ikke en del af beskrivelsen af byggeblokken Klassifikation.

Liste af andre byggeblokke med links til beskrivelserne, som denne byggeblok har en relation til, baseret på blå forretningsobjekter:

- Organisation, (Organisationsaktør, OrgEnhed) - Hvilken organisation/organisatorisk enhed er aktør i forhold til klassifikation, facet og klasse.
- Lovgrundlag – Hvilken retskilde giver svar på, hvad der er ret:
Relation til lovgrundlag som facettens klasser reguleres af. Retkilde er fx anvendt i KLE, hvor en række Emne(klasser) har relation til den retskilde, hvoraf emnet udspringer.
- Aktør - EN aktør kan have en rolle i forhold til en klassifikation

Versionshistorik

Versionshistorik			
Version	Dato	Ændringer	Hvem
2.0	10/9-2018	Godkendt version	KL
2.0	02/10-2018	- Klassen "klassifikationsaktør" er udskiftet med klassen "Aktør" i både informationsmodel og objektmodel. Aktør er en byggeblok i den fælleskommunale rammearkitektur	KL

Referencer

- <https://arkitektur.digst.dk/rammearkitektur/sag-og-dokument-standarder>
Specifikation af Model for Klassifikation, version 2.0, under Fællesoffentlig Digital arkitektur (Digitaliseringsstyrelsen, KL og Danske Regioner), 2018.
- <https://arkitektur.digst.dk/rammearkitektur/datastandarder/anvendelsesprofil-klassifikationer>
Anvendelsesprofil for klassifikation, version 2018-05-31
- <https://digitaliser.dk/resource/230688>
Referencearkitektur for sags- og dokumentområdet (ESDH), version 3.0, IT- og Telestyrelsen, 2008.